

Protocol Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader	2
Voor wie geldt deze meldcode?	3
Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	3
Situaties van onveiligheid	3
Acute onveiligheid	3
Structurele onveiligheid	4
Disclosure	4
Afwegingsvragen	4
3. Overzicht wettelijk verplichte stappen	5
4. Omschrijving van de stappen	7
Stap 1: In kaart brengen van signalen	7
Stap 2: Collegiale consultatie	7
Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind	7
Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	8
Vijf afwegingsvragen	9
Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis	10
5. Wettelijke verplichtingen	11
Juridisch basis	11
Verantwoordelijkheid	11
Vertrouwelijke informatie	11
Documenteren	12
Instructie gebruik Kindcheck	12
Deskundigheid eerdergerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis	13
6. Participatie van kinderen	14
Informatie over het proces	14
Informatie over veilig opgroeien	14
Recht op eigen mening	15
Vragen en luisteren naar de visie van het kind	15
De mening van het kind in de besluitvorming	15
Route bij disclosure	15
Steun	15
Tips voor gesprek	16
Bijlage 1	17
Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	17
Acute onveiligheid	17
Structurele onveiligheid	18
Disclosure	18
Bijlage 2	20
Suggesties voor het voeren van gesprek met het kind:	20

1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Voor wie geldt deze meldcode?

Alle professionals die binnen onze school werken, zijn verplicht om de meldcode te volgen. Alle vrijwilligers en ondersteunend personeel kunnen signalen, die zij waarnemen, melden aan de leerkracht waar het desbetreffende kind in de klas zit. De leerkracht is samen met IB en de AF verantwoordelijk om de stappen van de meldcode te volgen.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van

zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

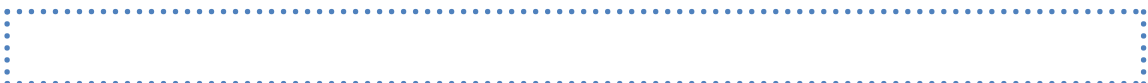
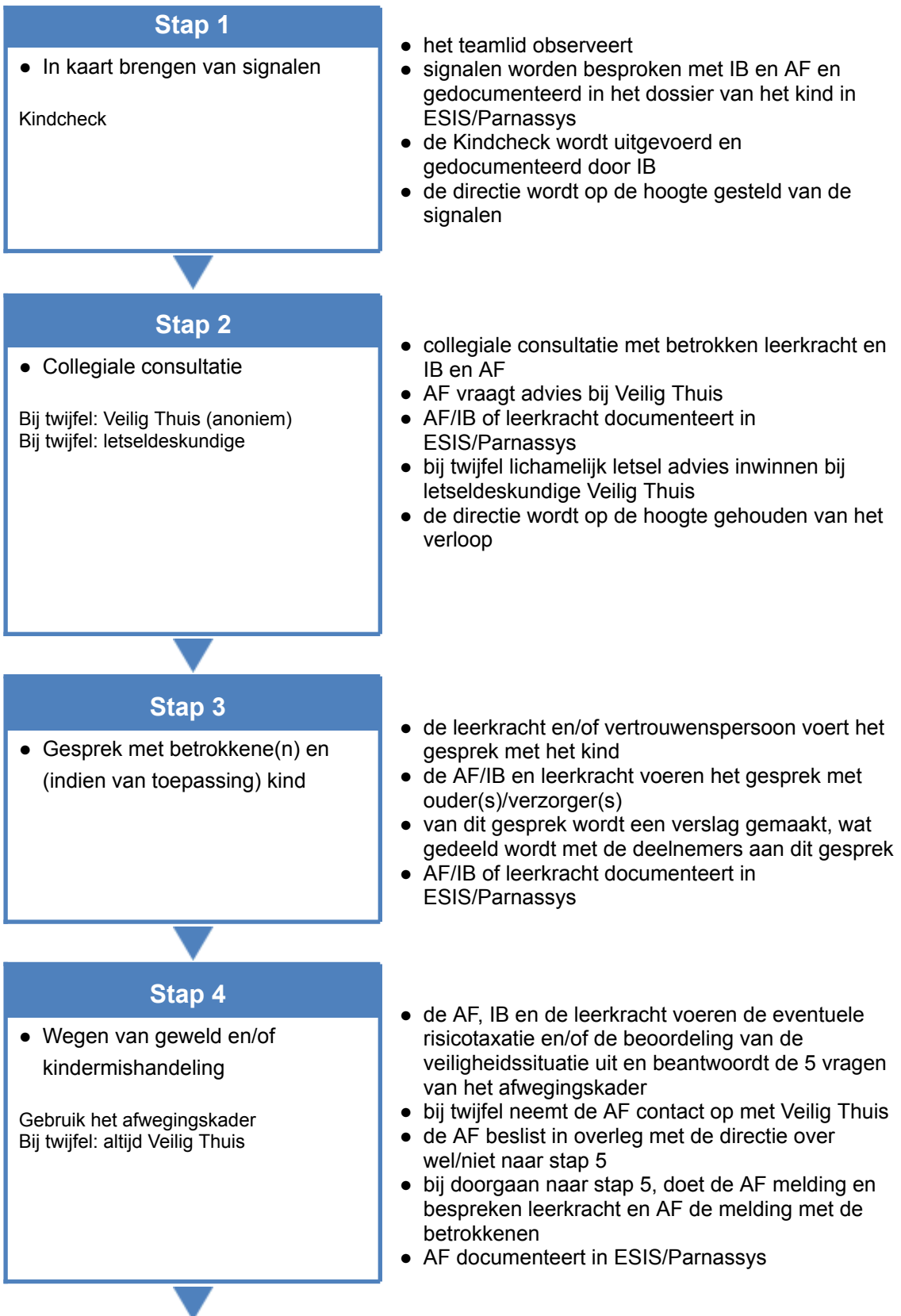
Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

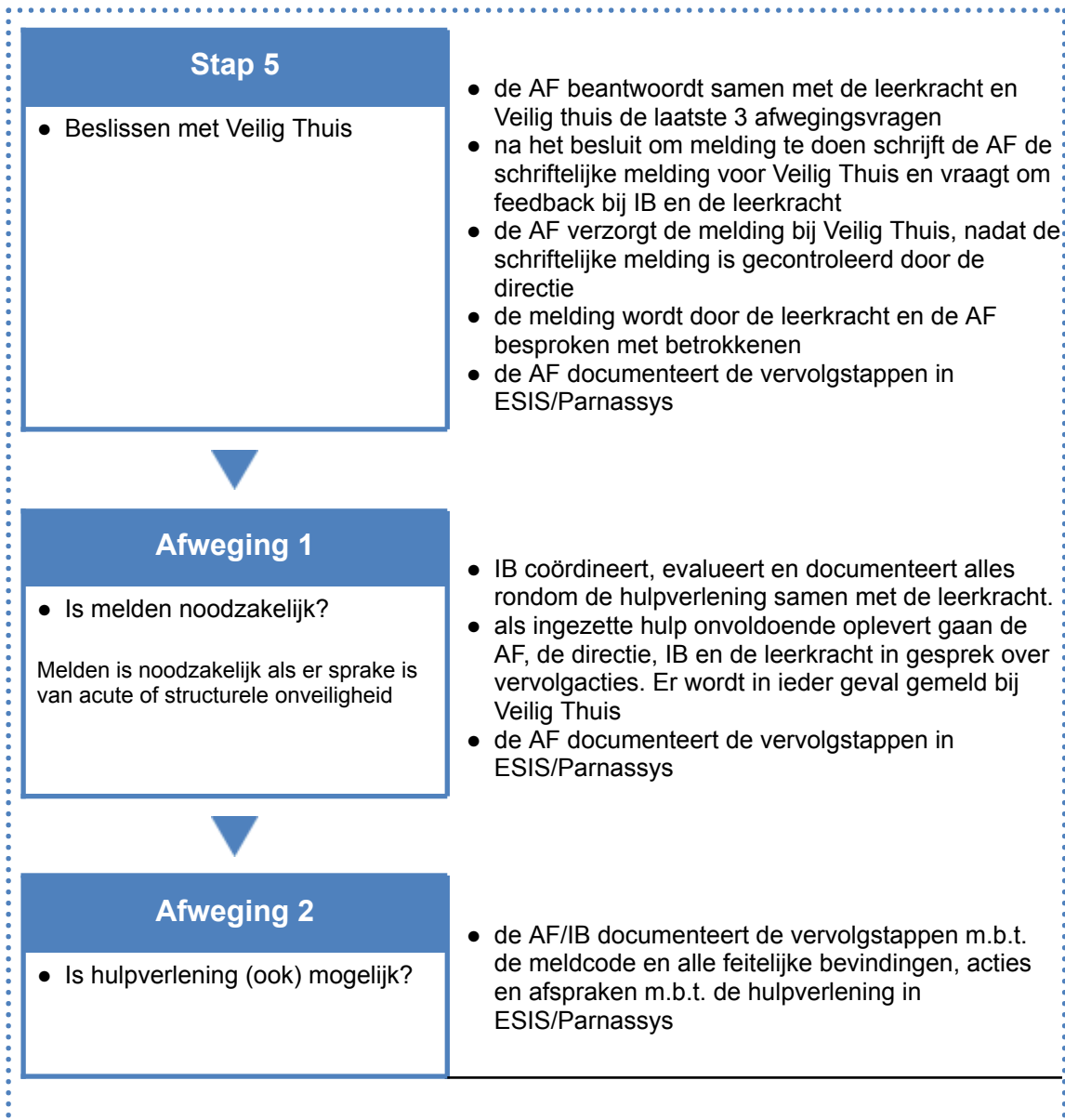
Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

3. Overzicht wettelijk verplichte stappen

4. Omschrijving van de stappen

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De leerkracht is degene die de kinderen het beste kent, omdat deze gedurende de schooltijden direct contact heeft met de kinderen en ook met hun ouders/verzorgers.

De leerkracht is daarom de aangewezen persoon om signalen te ontvangen door te observeren en het voeren van (in)formele gesprekken.

Mochten andere medewerkers of vrijwilligers binnen de school signalen binnenkrijgen, dan worden deze doorgegeven aan de leerkracht waar het kind in de klas zit.

De leerkracht brengt de signalen zo concreet mogelijk in kaart op basis van feitelijke en objectieve bevindingen. De aandachtsfunctionaris kan hierbij ondersteunen.

De leerkracht documenteert de signalen zo feitelijk mogelijk en met vermelding van de datum in Esis/Parnassys. De directie en IB-er worden op de hoogte gesteld van de signalen.

De Kindcheck wordt uitgevoerd wanneer een volwassene in een (medische) situatie verkeert, die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. De leerkracht onderzoekt in een gesprek (eventueel in aanwezigheid van de aandachtsfunctionaris) met de betreffende volwassene of er nog andere kinderen bij hem/haar wonen en wie voor hen zorgen. Op basis van deze informatie beslist de leerkracht samen met de aandachtsfunctionaris of er verdere actie ondernomen moet worden, door de stappen van de meldcode verder te volgen.

Bij signalen van mogelijk eengerelateerd geweld vraagt de leerkracht advies aan de aandachtsfunctionaris. De aandachtsfunctionaris vraagt advies bij Veilig Thuis en zo nodig ook bij de deskundige op dit gebied van de politie.

Stap 2: Collegiale consultatie

Vermoedens of signalen van kindermishandeling en/of huiselijk geweld worden altijd besproken met de aandachtsfunctionaris en de IB-er. Samen worden de in kaart gebrachte signalen en de vervolgstappen besproken.

De aandachtsfunctionaris vraagt bij signalen altijd anoniem advies bij Veilig Thuis. Bij vragen of onduidelijkheden rond lichamelijk letsel neemt de aandachtsfunctionaris contact op met de letseldeskundige van Veilig Thuis.

De aandachtsfunctionaris stelt de directie op de hoogte en documenteert feitelijk alle bevindingen, acties en afspraken in ESIS/Parnassys.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

De leerkracht en aandachtsfunctionaris beslissen na overleg of de aandachtsfunctionaris aansluit bij het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s). Redenen die meewegen of de

aandachtsfunctionaris aansluit kunnen verband hebben met de veiligheid en/of de ervaring van de leerkracht met het voeren van dit soort gesprekken.

In overleg met de aandachtsfunctionaris wordt bepaald wie er in gesprek gaat met het kind. Dat kan de leerkracht zijn of de vertrouwenspersoon. Het is van belang dat het kind degene waarmee hij/zij in gesprek gaat vertrouwt en dat deze persoon kennis van zaken heeft. In hoofdstuk 6 van dit protocol staat de participatie van het kind beschreven.

De leerkracht en/of vertrouwenspersoon bereiden alle gesprekken voor met de aandachtsfunctionaris. Bij de voorbereiding kan advies ingewonnen worden bij Veilig Thuis. De leerkracht, intern begeleider of de aandachtsfunctionaris noteren feitelijk alle bevindingen, acties en afspraken in ESIS/Parnassys. De directie wordt hiervan op de hoogte gesteld.

De deelnemers aan de gesprekken met ouder(s)/verzorger(s) krijgen een gespreksverslag met daarin feitelijkheden zoals acties en afspraken.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

Aan de hand van de kaart gebrachte signalen, collegiale consultatie, het advies van Veilig Thuis en het gesprek met betrokkenen beantwoorden de leerkracht en de aandachtsfunctionaris de vijf vragen van het afwegingskader en beoordelen zij de veiligheidssituatie.

De directie is betrokken vanwege het feit dat deze eindverantwoordelijk is voor de school en in deze stap wordt besloten of er overgegaan moet worden naar stap 5 en of er al dan niet gemeld moet worden.

Wanneer besloten wordt om over te gaan naar stap 5 wordt het gesprek met de betrokkenen voorbereid door de aandachtsfunctionaris met directie, de leerkracht en eventueel de intern begeleider. De voorbereiding van de laatste drie vragen van het afwegingskader is hier onderdeel van, evenals de schriftelijke melding bij Veilig Thuis. Deze schriftelijke registratie wordt gedeeld met Veilig Thuis en met de betrokkenen, mits de veiligheid van de medewerkers en de betrokkenen niet in gevaar komt.

De melding wordt besproken met betrokkenen. De deelnemers aan het gesprek ontvangen het gespreksverslag. Het verslag wordt gedocumenteerd in ESIS/Parnassys.

Daarnaast worden de antwoorden op de afwegingsvragen, het advies van Veilig Thuis en de genomen besluiten, acties en afspraken van deze stap feitelijk genoteerd in ESIS/Parnassys.

In de documentatie vind je:

- Hoe de mening van de betrokkenen en eventueel het kind is meegenomen.
- Welke besluiten er zijn genomen.
- Met wie hier overleg over is geweest.
- Wie het besluit heeft genomen om af te sluiten of om door te gaan naar stap 5.

Bij twijfel wordt ook in deze stap anoniem advies gevraagd aan Veilig Thuis. Pas na registratie en het gesprek met betrokkenen worden de privacygevoelige gegevens gedeeld.

Vijf afwegingsvragen

	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
Meldnormen 2 en 3	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

De aandachtsfunctionaris neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door aan de hand van de zorgvuldige documentatie in de voorgaande stappen van de meldcode.

Als hulpverlening ook mogelijk is, dan is de intern begeleider samen met de leerkracht verantwoordelijk voor het inzetten van de hulp. De intern begeleider coördineert de hulp of draagt de coördinatie over aan de betreffende hulpinstantie en houdt toezicht op de ingezette hulp.

Als de ingezette hulp onvoldoende blijkt te zijn, is de intern begeleider er verantwoordelijk voor om dit te bespreken met de directie en de aandachtsfunctionaris en worden vervolgspraken gemaakt.

De aandachtsfunctionaris bereid samen met de directie, de leerkracht en de intern begeleider het gesprek voor met de betrokkenen. Tijdens het gesprek wordt besproken dat de hulp niet het gewenste resultaat oplevert. Een verslag van dit gesprek wordt gedeeld met betrokkenen. Zonodig wordt er advies ingewonnen bij Veilig Thuis en start de Meldcode opnieuw.

De aandachtsfunctionaris documenteert het advies van Veilig Thuis en de genomen besluiten concreet en feitelijk in ESIS/Parnassys.

De intern begeleider documenteert alle bevindingen, acties, besluiten en afspraken met betrekking tot de ingezette hulp feitelijk in ESIS/Parnassys.

5. Wettelijke verplichtingen

Juridisch basis

De juridische basis voor dit Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld wordt gevormd door:

- Het internationale verdrag inzake Rechten van het kind.
- De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- De Wet primair onderwijs (art. 4a, 4b, 4c), de Wet op de expertisecentra (art. 4a, 4b, 4c).
- Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (inclusief de verplichting in contact te treden met de vertrouwensinspectie).
- Zorgplicht veiligheid op school.
- De Jeugdwet.
- De Wet maatschappelijke ondersteuning.

Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorlopen. Iedereen vanuit zijn/haar eigen verantwoordelijkheid.

De beslissing om al dan niet over te gaan tot een melding bij Veilig Thuis ligt bij de directie van de school.

Binnen de school is in ieder geval één aandachtsfunctionaris aanwezig. Deze woont jaarlijks een scholing bij en draagt zorg voor het up to date houden van de meldcode en deelt de kennis met het team. De aandachtsfunctionaris is verantwoordelijk voor de implementatie en borging van de Meldcode op school. Daarnaast heeft de aandachtsfunctionaris een belangrijke ondersteunende rol bij de uitvoering van de stappen van de Meldcode op school. De directie is verantwoordelijk voor het organiseren van scholing voor alle medewerkers. De scholing is erop gericht om goed te kunnen werken met de meldcode; weten wat jouw rol is en welke stappen je moet doorlopen.

Vertrouwelijke informatie

Ieder teamlid van de Franciscusschool tekent een privacyverklaring opgesteld door het bestuur van Bommelerwijs.

https://drive.google.com/file/d/1dncFy3A9TJkPVxEBCkP65Kn2ebt6qtg9/view?usp=share_link

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een kind zich in een ernstige situatie bevindt. Bij het vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijk ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als het kind en/of ouder(s)/verzorger(s) hier geen toestemming voor geven.

Wanneer er advies ingewonnen wordt bij Veilig Thuis of andere instanties, dan wordt dat anoniem gedaan. Je eigen naam en de naam van de school kunnen wel vermeld worden, maar de naam van het kind of het gezin niet.

Alle documentatie wordt opgeslagen in ESIS/Parnassys. Dit is het beveiligde administratiesysteem van de school. De toegang tot de gegevens is beperkt tot degenen, waarvoor de gegevens van belang zijn en worden niet zonder toestemming met derden gedeeld.

Documenteren

Vertrouwelijke informatie wordt gedocumenteerd in ESIS/Parnassys in het dossier van het kind. De ouders hebben inzagerecht in deze gegevens, tenzij de veiligheid van het kind of medewerkers niet gewaarborgd kan worden.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s)/verzorger(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Zijn er twijfels over de veiligheid van de kinderen, dan worden de stappen van de meldcode doorlopen. De signalen die verband houden met de twijfel die is ontstaan over de veiligheid van de kinderen worden vastgelegd in ESIS/Parnassys. Daarna worden de verdere stappen van de Meldcode doorlopen, die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. In dit geval wordt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige of Veilig Thuis geraadpleegd.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of met Veilig Thuis.

6. Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Op onze school zitten kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar (in een enkel geval iets ouder). Het ligt aan de leeftijd van het kind hoe de participatie ingevuld wordt en hoe en of informatie gegeven wordt. Wij laten ons hierbij adviseren door Veilig Thuis of de GGD. Het participeren moet het kind helpen en niet belasten. Dit kan per casus verschillen, gezien de leeftijd van het kind.

De eigen leerkracht is altijd in eerste instantie degene die de gesprekken met het kind voert. Hij of zij is ook degene die de meldcode volgt in overleg met de aandachtsfunctionaris. In een enkel geval zal dit in eerste instantie de vertrouwenspersoon zijn, omdat het kind daar zelf contact mee heeft gezocht.

Het is mogelijk dat de leerkracht samen met de aandachtsfunctionaris inschat dat het beter is als iemand anders het gesprek voert of dat iemand anders aanschuift.

Als bron kan gebruikgemaakt worden van de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

In het gesprek bij stap 3 van de meldcode komt in ieder geval het volgende aan bod:

Informatie over het proces

- De zorgen inclusief het vragen naar de mening van het kind over de zorgen. Herkent het kind deze zorgen?
- De stappen die mogelijk gezet worden en de consequenties daarvan.
- Wie actie onderneemt, met welk doel en wanneer.
- Wanneer het kind een terugkoppeling krijgt en van wie.
- Het verloop van de besluitvorming (afhankelijk van de leeftijd van het kind).
- Bij wie het kind terecht kan als hij/zij het oneens is met de genomen beslissing of over wat er met zijn/haar mening is gedaan (recht op klacht of verzet, afhankelijk van de leeftijd).

Naast dit gesprek in stap 3, is de leerkracht het vaste aanspreekpunt voor het kind gedurende het hele proces van de meldcode, tenzij dat anders is afgesproken.

Om ervoor te zorgen dat in het gesprek behorende bij stap 3 niet teveel informatie in één keer wordt gegeven, kan het zijn dat er meerdere gesprekken plaatsvinden.

Het is van belang dat het kind ook op de hoogte gesteld wordt van de volgende zaken:

Informatie over veilig opgroeien

- Wat normaal is in de omgang tussen ouders en kinderen.
- Conflicten kunnen anders beëindigd worden dan met psychisch en/of fysiek geweld.
- Kinderen hebben geen schuld aan mishandeling, verwaarlozing of seksueel misbruik.

Recht op eigen mening

- Het recht om betrokken te worden, om je eigen mening te geven en de mogelijkheden om te participeren.
- De manier en momenten waarop het kind kan participeren gedurende het proces.

Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De leerkracht (tenzij anders afgesproken) draagt zorg voor het vragen naar de mening van het kind over:

- De bestaande zorgen over de thuissituatie en de beleving van het kind.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De voorgenomen beslissingen van professionals, tenminste over het besluit in stap 5 om een melding te doen, hulp te verlenen of te organiseren of af te sluiten.

Dit zal op de momenten gebeuren wanneer het in de procedure speelt.

We kijken naar de leeftijd en de situatie van het kind. Bij jonge kinderen zal het derde punt niet besproken worden. We wegen steeds af wat het voor het kind oplevert of wanneer het juist te belastend is.

De mening van het kind in de besluitvorming

Afhankelijk van de leeftijd van het kind wordt door de leerkracht aan het kind gevraagd wat volgens hem/haar zou moeten gebeuren. Wanneer dit het geval is:

- wordt de mening van het kind meegewogen in de beslissing.
- krijgt het kind informatie over het uiteindelijke besluit en wordt zijn/haar visie daarop gevraagd.
- krijgt het kind informatie over hoe zijn/haar visie is meegewogen in de besluitvorming.
- kan het kind bezwaar maken.
- wordt het bezwaar van het kind tegen de voorgenomen beslissing afgewogen.

Route bij disclosure

Degene waarbij het kind de onthulling doet, is iemand waarbij het kind zich veilig voelt. Als dat niet de eigen leerkracht of de aandachtsfunctionaris is, dan zal degene toestemming aan het kind vragen om het te delen met de leerkracht.

Degene waarbij het kind de onthulling doet zal altijd aangeven dat, gezien de ernst van de zaak, geen geheimhouding beloofd kan worden. Je belooft wel dat je alle stappen die je zult ondernemen van tevoren met het kind zult delen en niks zult doen zonder dit met het kind te bespreken.

Je doorloopt ongeacht of er wel of geen toestemming is gegeven de stappen van de meldcode. De leerkracht bepaalt samen met de aandachtsfunctionaris welke vervolgstappen er gezet worden.

Steun

Gedurende het hele proces van het volgen van de meldcode is de leerkracht de gesprekspartner van het kind, tenzij er andere afspraken gemaakt zijn. Krijgt het kind zelf hulpverlening, dan zijn zij het die het kind steunen. De intern begeleider coördineert het traject

met de hulpverlening. De contacten met Veilig Thuis verlopen via de aandachtsfunctionaris. Binnen de school informeren de betrokkenen elkaar regelmatig.

Tips voor gesprek

In bijlage 2 staan suggesties waarvan gebruik gemaakt kan worden ter voorbereiding van het voeren van het gesprek met een kind. Deze komen uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

Bijlage 1

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.• (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.• Poging tot verwurging.• Wapengebruik.• Geweld tijdens de zwangerschap.• (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.• Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).• Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.• Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.• De vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.• Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.• Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

	• Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eerge relateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval

zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bijlage 2

Suggesties voor het voeren van gesprek met het kind:

- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als 'casus', als 'zaak' of als 'cliënt/patiënt'. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met "wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan". Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo'n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Geef bij start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je ver